

III.

SZAKISKOLÁK SZÁMÁRA PÁLYAORIENTÁCIÓ, SZAKMAI ELŐKÉSZÍTŐ ISMERETEK, SZAKMAI ALAPOZÁS KERETTANTERVI PROGRAMJAI

A szakiskolai szakmai kerettantervi szabályozás egyik meghatározó eleme a széles körű választási lehetőség, amely az itt tanuló diákok differenciált fejlesztését teszi lehetővé. Ezért többféle változatban készültek az óratervek és a programok is.

Az „A” változat hangsúlyozottan kívánja érvényesíteni a tanulói felzárkóztatást, a képességek fejlesztését, hogy a képzésben részt vevők alkalmasak legyenek a szakképzésbe való bekapcsolódásra.

A „B” változat alkalmazása a szakiskolai képzésben részt vevők átlagához képest jobban terhelhető tanulókat feltételez, akik viszonylag rövid idő alatt képesek felzárkózni. E program keretében kiemelten kell biztosítani az átjárhatóság érvényesülését.

1. Szakiskolai „A” változat

PÁLYAORIENTÁCIÓ

A *Pályorientáció* kiemelten fontos területe a szakiskolai munkának, amely összekapcsolja a különböző tárgyak közös elemeit, elősegíti a pályaválasztás folyamatát, és hozzájárul a tanulók eredményes szocializációjához.

A pályorientáció keretében a tanulók megismerik a négy szakterület — a humán, a műszaki, a gazdasági-szolgáltatási és az agrár — tevékenységformáit.

9. évfolyam

Évi óraszám: 74 óra

Célok és feladatok

A *Pályorientáció* célja, hogy a tanulók saját életpályájuk megalapozásához ismereteket kapjanak mind önmagukról, mind munkaerő-piaci környezetükről, és kellően megalapozzák a pályaválasztási döntésüket.

A tanulók határozzák meg saját helyzetüket és céljaikat, alakuljon ki bennük a szakmai szocializáció, a szakmatanulás igénye, fogadják el a távlatos életpálya-építés szükségességét.

A tantárgy járuljon hozzá a tanulók egyénre szabott életvezetési stratégiájának kialakításához, különös tekintettel a munkához való viszonyra.

Sajátítsanak el hatékony és eredményes tanulási módszereket, tárják fel érdeklődésüket, hajlamaikat, készségeiket. Személyes tapasztalataik alapján alakítsanak ki pozitív viszonyt a munka világához.

A tantárgy járuljon hozzá ahhoz, hogy a tanulók pozitív magatartással, a közügyesség kreatív felhasználásával és az emberi kapcsolatok fontosságának felismerésével válasszák ki a számukra megfelelő pályaterületet. Segítse a tanulókat individuális céljaik megfogalmazásában, tudjanak tervezni és dönteni életpályájukkal kapcsolatban.

Mindezek együttesen hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a szakiskolai évek a társadalomba való indulás megalapozását szolgálják. Ehhez szükséges, hogy a munka és a pálya világáról megfelelő, igényeik szerinti ismeretekkel rendelkezzenek, jól ismerjék a pálya, a munka és a szakma emberekkel szemben támasztott követelményeit. Ismerjék meg a megszerzhető képesítések rendszerét, ezen belül el tudják magukat helyezni, és ehhez kapcsolódóan szakmai perspektívákat is lássanak maguk előtt.

Fejlesztési követelmények

Az életcélok között szerepeljen a pálya műveléséhez kapcsolódó önmegvalósítás, az aktív dolgozó életmód elfogadása, tudatosuljon a munka- és pályaterületek kiválasztásának fontossága, a tanulók értsék meg, hogy az életpálya-építés nem egyszerű döntés eredménye, hanem folyamatos lehetőségek felismerése, azokhoz való alkalmazkodás, azok közül való

választás. Kezdjék megtervezni életpályájukat, legyenek képesek a terveket és a célokat a valódi lehetőségekkel összevetni. Éljenek személyes szabadságukkal, lehetőségeikkel, és emellett fogadják el a társadalmi normákat is. Számoljanak az életpályaterveikben, karrierterveikben a család támogatási lehetőségeivel, a taníttatás költségeivel, a családi hagyományok folytatásával mint az egyéni pályatervet befolyásoló tényezőkkel.

Belépő tevékenységformák

A tanulók megismerkednek a pálya, a munka világát meghatározó főbb szereplőkkel (munkáltatók, szervezetek, munkavállalók). Élőszóban célra irányuló információkat szereznek szakemberektől. Hétköznapi eseményeket, jelenségeket, sajtóhíreket beszélnek meg, elemeznek tanári irányítással, részben önállóan. Ábrákat, képeket, filmeket elemeznek tanári segédlettel. Gyűjtőmunkát végeznek mind az önismeretre utaló, mind a pályákra vonatkozó irodalomból. Csoportmunkát végeznek az érdeklődés és a pályák kapcsolatának tudatosítására. Szerepjátékokat, szituációs játékokat végeznek az önismereti elemek és a pályakövetelmények összehangolására. Megismernek és meghatároznak olyan fogalmakat, amelyek az életpálya tervezéséhez szükségesek.

Témakörök	Tartalmak
Érdeklődés, hajlamok, képességek, munkamód — pályakövetelmények, pályafa — családfa	Érdeklődés definíciója, érdeklődésirányok, érdeklődés és képesség viszonya, tantárgyi érdeklődés és pályáérdeklődés, családi hagyományok felismerése a pályaválasztásban.
Életpálya-szemlélet, a pályatalálás folyamata	Pályakívánság és realitások, élet- és pályatervek, lakóhelyválasztás, munkahelyválasztás jelentősége, összefüggései, ellentmondások a lehetőségek és a kívánságok között, elakadás és tanácsadás.
A munka és tudás szerepe a társadalmi előrelépésben, jelentősége a munkaerőpiacon	A foglalkozások világa, a pályák világa, a szakmák világa, változó lehetőségek a munkaerőpiacon, a munkavállaló szerepe és lehetőségei, az önálló vállalkozó szerepe és lehetőségei.
A magyar gazdaság főbb ágazatai, a húzóágazatok, a négy fő szakterület	Egy-egy szakterület jellemzése, a kapcsolódó szakmai képzések, foglalkozások, pályák. Karriertervezés, a szakmai képzettség megszerzésének időigénye. A szakterület és a környezetvédelem kapcsolata, a szakterület és az egészség megőrzésének szükségessége, szakmai ártalmak.
A szakmai képzésekben szereplő jogok és kötelezettségek, az iskolai képzés jellemzői, a munkaerő-piaci képzés jellemzői	Szakmai követelmények, tanulási követelmények, tanulási módszerek, az OKJ-s szakmák sajátosságai, elérhetősége, támogatási formák (ösztöndíj, képzési támogatás stb.).